

Flora aanwinsten in 2014 voor de Duin- en Bollenstreek

Jelle van Dijk

Inleiding

In 2014 heb ik allerlei plaatsen in de regio bezocht waar bijzondere planten te verwachten zijn. Daarbij waren oude vindplaatsen die genoemd worden in de *Flora van de Duin- en Bollenstreek* (1995) en natuurlijk ook braakliggende terreinen, nieuwe wegbermen en de natuurontwikkelingsgebieden in de AW-duinen en het Langeveld. Evenals vorig jaar kwam er heel wat aanvullende informatie beschikbaar dankzij de onvolprezen website www.waarneming.nl. Hierdoor konden ook plantenvondsten van Wim Langbroek, Maarten Langbroek en Casper Zuyderduyn worden opgenomen.

Alle vondsten die hieronder worden vermeld, zijn terug te vinden op www.waarneming.nl. In het afgelopen jaar heb ik ruim 1200 plantenvondsten, alle met één of meer foto's, op deze website geplaatst. Bijzonder leerzaam was het commentaar dat af en toe door echte specialisten werd gegeven. Zo waren er deskundigen die verscheidene verwilderde tuinplanten op naam brachten. Zeer gewaardeerd was het commentaar van Dirk Derdeyn uit Vlaanderen, die mij wees op de verschillen tussen de fijnstraalsoorten en de vele soorten (verwilderde) Cotoneasters.

In het volgende overzicht worden alleen de waarnemers genoemd als de soort niet door mijzelf gevonden is. Alle vindplaatsen zijn binnen de genoemde km-hokken met de exacte plaatsaanduiding op de kaartjes van www.waarneming.nl terug te vinden. Voor aanvullende informatie over de verspreiding in ons land geeft de website www.verspreidingsatlas.nl veel informatie (en prachtige foto's!). Hieronder worden eerst de soorten genoemd die nog niet in onze regio bekend waren. Daarna volgt een lijstje nieuwe vindplaatsen van zeldzame soorten. Vanwege de beschikbare ruimte is hier een stevige selectie toegepast. Omdat er nog steeds in onze regio orchideeën worden uitgestoken zijn deze soorten niet in dit overzicht opgenomen.

Nieuw voor de Duin- en Bollenstreek

Grote vlotvaren *Salvinia molesta*

In oktober 2014 gevonden in een vijver in de wijk Rijnsoever (blok 30-26-14) door de gebroeders Langbroek. Dit is een bekende aquariumplant die doorgaans in de winter afsterft.

Moeraslantaarn *Lysichiton americanus*

Deze plant, behorende tot de familie van de Aronskelken, werd in mei 2014 gevonden in een slootkant van het hakhoutbos bij station Lisse (blok 24-58-43). Het is een exoot uit Noord-Amerika die zich in ons land op enkele plaatsen weet te handhaven.

Knopkroos *Lemna turionifera*

In juli 2014 door Wim Langbroek gemeld uit Rijnsoever (Zwarte Pad) en Gravendijck (blok 30-26-14 en blok 30-26-15). In augustus 2014 ook op Willem van den Bergh. Deze van oorsprong uitheemse kroossoort wordt recentelijk op steeds meer plaatsen aangetroffen.

Siberische lis *Iris sibirica*

In 2014 enkele bloeiende planten in een slootkant tussen Hillegom en Bennebroek (blok 25-41-41). Van nature komt deze soort voor in Midden-Europa. Zelf zag ik deze soort langs de Elbe ten oosten van Hamburg in een moeras dat gelijkenis vertoont met genoemde slootkant.

Wilde gladiool *Gladiolus communis*

In toenemende mate verschijnen de laatste jaren lage, rode gladiooltjes in de bollenvelden. Soms gaat het om tientallen planten per perceel (bijv. blok 30-17-22 en blok 30-17-12). In 2014 heeft Wout Holverda van het Nationaal Herbarium enkele planten en de bijbehorende zaden nader onderzocht. Zijn conclusie was dat het hier gaat om deze Zuid-Europese soort die tot in Zuid-Engeland is doorgedrongen. De planten in de bollenvelden zijn vermoedelijk afkomstig van verwilderde, ingevoerde planten.

Grote veldbies *Luzula sylvatica*

In maart 2014 een flinke groeiplaats (100 ex.) in het eikenbosje bij Ruigenhoek (blok 24-58-21). Volgens Joost Bouwmeester is deze soort hier vermoedelijk uitgepoot in de jaren tachtig toen even verderop bij de afrit van de N206 allerlei 'vreemde' soorten opdoken (o.a. de nog steeds aanwezige Slanke mantelanjer). Van nature komt deze soort voor in Midden-Europa (tot in Zuid-Limburg).

Rood cypergras *Cyperus longus*

In september zo'n 30 planten op braakliggend land in de Vosse- en Weerlanerpolder bij Hillegom (blok 25-51-12). Deze soort hoort thuis in Zuid- en Midden-Europa.

Handjesgras *Cynodon dactylon*

In juli 2014 vond Wim Langbroek op drie plaatsen bij de noordoever van de Binnenwatering (blok 30-26-14 en blok 30-26-24) deze kenmerkende soort van het rivierengebied. Vermoedelijk heeft het Handjesgras hier al vele jaren bestaan zonder opgemerkt te zijn geweest.

Tef *Eragrostis tef*

In september 2014 een pol op een afgeplagd stukje bij het heitje in de ZW-hoek van het Oosterduinse Meer (blok 24-57-35). Volgens Wout Holverda (Nationaal Herbarium) hoogstwaarschijnlijk deze soort. Tef is een graansoort uit tropisch Afrika.

Waterhyacint *Eichhornia crassipes*

In oktober 2014 vonden de gebroeders Langbroek deze aquariumplant op dezelfde plaats in Rijnsoever (blok 30-26-14) als de Grote vlotvaren.

Torenkruid *Arabis glabra*

In mei 2014 tientallen planten (tot hoger dan 1 m) op het terrein van de Geestgronden bij Vogelenzang (blok 25-41-41). Deze zeldzame crucifeer komt vooral voor in de omgeving van Haarlem.

Gevlekte rupsklaver *Medicago arabica*

Deze klaversoort, in ons land vrijwel beperkt tot Zeeland, werd in april 2014 gevonden langs de NW-oever van het Oosterduinse Meer (blok 24-58-31). Op 26 september 2014 ook enkele planten op de noordelijke oever van de Binnenwatering te Katwijk (blok 30-26-24).

Kleinbloemig kaasjeskruid *Malva parviflora*

In september 2014 een flinke pol op een zanddepot in de Vosse- en Weerlanerpolder bij Hillegom (blok 25-51-12). Deze soort komt oorspronkelijk uit Zuid-Europa.

Chinees vergeet-mij-nietje *Cynoglossum amabile*

In september 2014 vond Casper Zuyderduyn deze soort, vaak te koop in tuincentra, bij de eerste opgang in de Noordduinen (blok 24-57-51). Nog niet opgenomen in de Heukels' Flora van Nederland.

Chinees boksdooorn *Lycium chinense*

Vrijwel alle recent aangeplante boksdooorns blijken op deze soort betrekking te hebben, zoals in Katwijk op de Puinhoop en rond camping De Noordduinen (blok 30-26-13 en blok 30-12-14). Ook aangeplant in en bij Noordwijk (Northgodreef, Astridboulevard) en verwilderd op de oude storthoop aan de Achterweg (blok 30-17-51). Op slechts enkele plaatsen (Noordduinen, Palaceplein) is de echte Boksdooorn (met smalle blaadjes) te vinden.

Ruige fijnstraal *Conyza bilbaoana*

In september 2014 enkele planten op braakliggend land aan het Westeinde (blok 30-17-22). Deze zuidelijke soort, al wel op meerdere plaatsen in België ingeburgerd, is nu ook op enkele plaatsen in ons land aangetroffen. Nog niet opgenomen in Heukels' Flora van Nederland.

Griekse alant *Inula helenium*

In 2014 een plant op het landgoed Offem, gemeld door dhr. Vermeulen (blok 30-17-41).

Goudknopje *Cotula coronopifolia*

In juli 2014 50 ex. langs de noordelijke oever van de Binnenwatering (blok 30-26-14). Deze soort, afkomstig uit Zuid-Afrika, was 20 jaar geleden alleen te vinden langs de Dollard in Groningen. Hierna vestigde deze soort zich op allerlei moerassige plaatsen en op drooggevalle gronden. Nu al in 183 km-hokken te vinden! Zie www.verspreidingsatlas.nl.

Rechte alsem *Artemisia biennis*

In september 2014 een forse plant op een zanddepot in de Vosse- en Weerlanerpolder bij Hillegom (blok 25-51-12). Deze soort komt oorspronkelijk uit het noorden van Azië en Amerika.

Ruige leeuwentand *Leontodon hispidus*

In 2014 een flinke pol op de oostelijke oever van het Oosterduinse Meer (blok 24-58-31). Deze soort is in ons land vrijwel beperkt tot het zuiden des lands.

Sla *Lactuca sativa*

In juni 2014 een forse plant langs de rand van het Singerterein bij de vuurtoren (blok 30-16-25). Ook zes forse planten in de zeereep aan de rand van het Palaceplein (blok 30-16-25). In 2014 ook enkele kleine planten gevonden langs de trekvaart in Noordwijkerhout (blok 30-17-15). Hoewel de planten geen enkele associatie met een kropje sla opriepen, vermeldt de Heukels' Flora van Nederland dat het hier toch om dezelfde soort gaat.

Nieuwe vondsten van zeldzame soorten in 2014

Watersla *Pistia stratiotes*

In dezelfde vijver van Rijnsoever (blok 30-26-14) waar Wim en Maarten Langbroek de Grote vlotvaren en de Waterhyacint vonden, groeide ook veel Watersla. Ook bij deze tropische soort zal een aquariumhouder wel iets met deze vindplaats te maken hebben.

Gele anemoon *Anemone ranunculoides*

In 2014 ruim 300 planten langs de oprijlaan van Oud-Leeuwenhorst (blok 30-17-23). In 2014 werd ook een kleine groeiplaats langs de Loosterweg in het Keukenhofbos gevonden (blok 24-58-52).

Behaarde boterbloem *Ranunculus sardous*

In 2014 één plantje op een bouwterrein langs het Oegsteesterkanaal bij Rijnsburg (blok 30-27-21). Slechts eenmaal eerder was deze soort gevonden: in 1996 stond een paardenweitje langs de trekvaart tussen Lisse en Noordwijkerhout er vol mee.

Engels gras *Armeria maritima*

In 1999 en enkel jaren daarna groeiden enkele pollen langs de N206 bij De Zilk (zie foto in de *Natuurgids voor de Duin- en Bollenstreek* (2000)). In mei 2014 een pol langs de Gravendamse weg tussen Piet Gijs en 't Soldaatje (blok 30-17-25).

Nachtschone *Mirabilis jalapa*

In 1994 enkele planten in een verwilderd hoekje van bedrijventerrein Sassenheim-Zuid. In november 2014 een tiental bloeiende planten langs de Randweg (blok 24-57-43).

Franse silene *Silene gallica*

Deze soort duikt soms op op bouwterreinen en in nieuwe wegbermen. In 2014 groeide een forse pol op braakliggend terrein in nieuwbouwwijk Rijnsoever (blok 30-16-55). Niet ver hier vandaan (Eisengalaan) vond ook Casper Zuyderduyn deze soort (blok 30-16-55).

Zeewolfsmelk *Euphorbia paralias*

Al enige jaren groeit deze soort in de zeereep bij het Gat van Palace. In 2014 bleek deze soort ook te groeien in de zeereep van de Coepelduynen, halverwege Katwijk (blok 30-16-44).

Kleinbloemige amsinckia *Amsinckia micrantha*

Voor 1990 af en toe gevonden bij voerplaatsen voor Fazanten. In juli 1998 gevonden bij de waterkelder naast het Bollenbad in Noordwijk. In 2014 enkele planten in een nieuwe berm langs de Northgodreef in Boerenburg (blok 30-17-22).

Goudbes *Physalis peruviana*

In oktober 2014 vond Piet Muller deze soort bij de ingang van het Keukenhofbos in Lisse (blok 24-58-53). Er was slechts één eerdere vondst: bouwterrein in Rijnsoever in september 1993 (zie foto in de *Flora voor de Duin- en Bollenstreek*). De Goudbes (een soort lampionplant) wordt gekweekt vanwege de eetbare bessen.

Geelwitte helmbloem *Pseudofumaria alba*

Deze soort duikt af en toe op in het straatmilieu zoals in 2009 toen de soort in Katwijk en Noordwijk gevonden werd. In 2013 en ook weer in 2014 was deze soort in volle bloei te bewonderen in 't Heen in Katwijk (blok 30-26-14).

Voorjaarshelmkruid *Scrophularia vernalis*

Rond 1995 nog aanwezig op enkele plaatsen in de Noordduinen. In 1997 enkele planten op Sint Bavo. In 2014 flinke groeiplaats op Sancta Maria (blok 24-57-34) en ook opgedoken in nieuwe berm bij het SBB-kantoor aan de Duinweg (blok 30-17-12).

Prachttoorts *Verbascum speciosum*

Deze soort staat nog niet in de Heukels' Flora. Op www.waarneming.nl wordt de naam "Hungarian mullein" voor deze soort gebruikt. In diverse landen (o.a. Frankrijk, Zweden) neemt deze verwilderde toorts toe waarbij een naam wordt gebruikt die met de naam Prachttoorts goed benaderd wordt.

Sinds 2005 bloeien enkele planten in de Noordrand Noordwijk bij grens SBB-gebied (blok 30-17-11). Zich daar ook uitzaaiend. In 2014 een ex. in de berm van de Northgodreef bij Duinpark-Laag (blok 30-17-11). In

2014 5 ex. op bouwterrein Berghstichting (30-16-55). Ook een tiental forse planten in de duinen bij Hotel Savoy in Katwijk (blok 30-26-13).

Klimopbremraap *Orobanche hederæ*

In 2004 en de jaren daarna tientallen planten op de met Klimop begroeide rotonde bij afrit 't Heen van de N206 in Katwijk. Na renovatie van deze rotonde in 2011 niet meer teruggevonden.

In 2014 80 ex bij raadhuis van Katwijk (blok 30-26-24). Mars Muuse vond 80 ex. langs de kerkhofmuur in het centrum van Voorhout (blok 30-17-54). In Noordwijk trof Martien de Graaf en nieuwe vestiging aan: ruim 50 ex. langs de 'klimopmuurtjes' bij de villa's langs de Nieuwe Offemweg (blok 30-17-32). Volgens Jacques van Wezel staan deze bremrapen hier al enkele jaren in en bij zijn tuin.

Akkerereprijs *Veronica agrestis*

In 2014 enkele plantjes op een gronddepot langs de Leeweg (blok 30-17-33). Slechts eenmaal eerder werd deze soort gevonden: 1996 Zwartelaan Lisse.

Beemdtkroon *Knautia arvensis*

Dit is een talrijke soort van enkele plekken in de Coepelduinen. In 2014 werden enkele planten gevonden op het terrein van bungalowpark Dunimar bij Ruigenhoek (blok 24-58-21).

Gevlamde fijnstraal *Conyza bonariensis*

Ruim tien jaar geleden voor het eerst gevonden op een bouwterrein in Hillegom. Hierna ook aanwezig op een braakliggend perceel bij congrescentrum Leeuwenhorst. Na 2010 jaarlijks tussen plaveisel nabij het Exterslop in Noordwijk aan Zee.

In 2014 nieuwe groeiplaatsen bij de Beeklaan (blok 30-17-31) en op een braakliggend terrein in de Bronsgeest (blok 30-17-32).

Stijve zonnebloem *Helianthus xlaetiflorus*

Van deze tuinplant uit N-Amerika bevond zich jarenlang een grote groeiplaats op de inmiddels afgegraven zandhoop aan de rand van de Boekhorstpolder in Voorhout (blok 30-17-44). Deze soort lijkt sterk op de Aardpeer (*Helianthus tuberosus*) die nogal eens verwildert vanuit volkstuinen.